

HET HOE EN WAAROM VAN BASEL III

TEKST: KOEN LAUWERS (FINANCIEEL ANALIST)

Er is in de financiële sector veel te doen over de nieuwe kapitaaleisen voor banken, vervat in de zogenaamde Basel III-regels. Waarover gaat het precies en wat is de mogelijke impact ervan op de sector?

Het Basel Committee on Banking Supervision (Basel-comité) bestaat uit afgevaardigden van verschillende centrale banken en toezichthoudende instanties op de financiële markten. Op verzoek van de G20-landen stelde het Basel-comité vorig jaar nieuwe regels op voor de kapitaal- en liquiditeitsnormen van banken. Tijdens de financiële crisis van 2007-2008 was namelijk gebleken dat veel bankbalansen niet bestand waren tegen de schokken die ze te verwerken kregen.

Het Basel-comité is niet aan zijn proefstuk toe, want er was voordien ook al een Basel I en Basel II. In die eerste versie, die dateert uit 1988 en in 1996 werd aangevuld, werden banken verplicht om 8 procent van hun risicovolle activa aan eigen vermogen aan te houden. Er werd echter geen onderscheid gemaakt tussen types risicoactiva. De kapitaaleis was dezelfde voor alle activa, onafhankelijk van het risico.

Omdat banken steeds meer voor eigen rekening begonnen te handelen, nam samen met het marktrisico ook de kwetsbaarheid verder toe. In 2004 kwam Basel II gedeeltelijk tegemoet aan de nieuwe realiteit en werden minimumeisen ingevoerd, die wel afhankelijk waren van de risico's die beter werden gedefinieerd. Maar ook Basel II bleek onvoldoende om de crisis af te remmen. De regels werden ingehaald door financiële innovaties waarbij banken bijvoorbeeld verplichtingen buiten de balans plaatsten door gebruik te maken van Special Purpose Vehicles.

BASEL III ONTLEED

Het voorlopige derde werkstuk van het Basel-comité is opgebouwd rond vier voorstellen voor kapitaalnormen en daarnaast

is er een apart document dat ook aandacht heeft voor de aanscherping van het liquiditeitstoezicht.

Een eerste thema heeft te maken met de verbetering van de kwaliteit en de samenhang van het kapitaal. In de vorige regels werd kapitaal altijd opgesplitst volgens de betrouwbaarheid in Tier 1, 2 en 3. Het Basel-comité wil deze definitie nu herschikken. Tijdens de financiële crisis bleek namelijk dat het zogezegd hoogwaardig kapitaal niet altijd direct opvraagbaar en in de praktijk dus niet zo hoogwaardig was. Het aandelenkapitaal en de winstreserves blijven de

VANZELFSPREKEND KWAMEN BANKEN MET EEN WASLIJST AAN BEZWAREN

kern vormen, maar de zogenaamde hybride vormen komen niet langer in aanmerking als bankkapitaal van de hoogste kwaliteit.

Een tweede reeks maatregelen is gegroepeerd rond verhoogde kapitaaleisen om het tegenpartijrisico in te dekken. Dit risico ontstaat onder meer door transacties met derivaten. Wanneer een bepaalde tegenpartij niet langer kredietwaardig is, dreigt ook de eigen positie in gevaar te komen. Het Basel-comité pleit daarom voor nieuwe kapitaaleisen om zich tegen dergelijke verliezen te beschermen.

Een derde deel in het raamwerk is de introductie van een leverageratio waarbij de

